

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1965 чылда үндүлүлгөнгө

1961 ч. АВГУСТ 23 СРЕДА №199 (4989).

Өптөз 2 кап

Д. С. ПОЛЯНСКИЙНИҢ Тывага чораны

СЭКП ТК-ның Президиум кежигүрү, РСФСР-ның Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Д. С. Полянский августун 19-тан 21-ге чедир Тыва автономнуг областа чоран. Кызыл хоорайның ажыл-агый, культура туудушкуннары болгаш чаагайжыдылганы-биле танышкаш, Танды районун «Межегей», «Кызыл партизан», «Тиелелге» совхозтарына баргаш, дүжүт ажаап алышкынын чоруп турарын, мал чеминиң белеткелин сонургап көргөн болгаш ол ажыл-агыйларның механизаторларына база удурткучуларына хөй үнелиг сүмелерин берген.

Д. С. Полянский хоорайның болгаш суурларның ажылчынары-биле ужуражып, беседалашкаш, оларның амдыралын сонургап танышкан. Ол, областан, хоорайның болгаш районнарын удуртуп ажылдакчыларының Кызылга болган чөвүлел хуралына база олуршкан.

Чөвүлел хуралга СЭКП обкомунун секретары эш А. В. Анкудинов—Улетпүрүн, транспорттун болгаш туудугун байдалынын болгаш хөгжүдүзүниң перспективазынын дугайында, СЭКП обкомунун секретары эш А. И. Попов—«Областың көдээ ажыл-агыйынын байдалынын болгаш ону улам ынай хөгжүдүрүниң дугайында», Облкомунун даргазынын оралакчысы эш Х. А. Анчима—«Кыдык камгалалынын, улус өөредилгезинин байдалынын дугайында» информация кылып, чүве чугаалааннар.

Чөвүлел хуралга эш Д. С. Полянский чүве чугаалаан. Ол бистин областан көргөн, билген чүүлдериң дугайын чугаалааш, областан бүдүрүчкү күштерин улам хөгжүдүрүниң, Тываның ажылчынарынын, колхозчуларынын, интеллигенциязынын материалдыг чаагай чоруун болгаш амдыралынын культурулуг деннелин бедидериниң дугайында ажылчы чоннарга, партия болгаш совет организацияларга сүмелерин берген болгаш күзөлдөрүн илереткен.

Партия обкомунун бирги секретары эш С. К. Тока ол чөвүлел хуралга чүве чугаалааш, СЭКП Төп Комитетинге болгаш Совет чазакка Тываның ажыл-агыйын болгаш культуразын хөгжүдүрүниң дугайында, областан ажылчы чоннарынын материалдыг чаагай чоруун бедидериниң дугайында доктаамал сагыш салышкыны болгаш дузаламчызы дээш ханызы-биле өөрүп четтиргенин илереткен. Тываның коммунисттери болгаш бүгү ажылчы чоннары чеди чылдың үшкү чылында алган социалистг хүлээлгелерин алдарлы-биле күүседир болгаш Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXII съездинге төлөтпү-биле ужуражырын СЭКП Төп Комитетинге болгаш Совет чазакка эш Тока бүзүрөткен.

Эш Д. С. Полянский август 21-де Би-Хем районун девискээрин таварты Хакас автономнуг областа чорупкан.

СЪЕЗДИНИҢГЕ АЛДАР КЫЛДЫР

Бүгү көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдүрүниң кол чүүлү, мал ажылынын дүргөн өздүзүниң баазы болза ТАРАА бүдүрүрүнүн дүргөн көдүрлүүшкүнү болуп турар. Тараа культураларын ниити бүдүрүри чээрби чылдың дургузунда ийден ажыг катап улгадыр, а оларның дүжүттүү — ийи катап бедир. Кызыл-тасты, кукурузаны, крупа болгаш тараа-бобы культураларын бүдүрүри дыка улгадыр.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын Программаның төлөвилелинде.

УЛУСЧУ БАШКЫ

Школаарга өөредилге чымын элээр үези чооктулаа олар. Ол чугула болушкунга совет башкылар бедик харысалганын өзү-биле, улуг коадруушкуну-биле белеткенип турарлар.

Башкы! Ол дээрге амдыралда муң-муң кижилерни кижиздиң, өөредир. Бодунун билини кичи бүрүге чүрөөниң ханызыдан ол харам чокка бээр. Ынчанга ону «улусчу башкы» деп бедик-биле үнелел, кижилер анаа боттарынын ынакшылын болгаш ханы худудткелин илгерилеп турарлар. Бичиң хамаатының улуг амдыралче башкыны айтып, долгандыр турар чүтүчү бунуңгаарлаткан башкызынын овуң-хевирни кичи бүрүгү чүрөөне кезээле утундуурамы-биле артар.

Совет эрге-чагырганын баштайгы хунеринден эгелээш-ле Коммунистг партия улусчу башкынын дугайында онза кичээниң салып келген. Хамааты дайынын изиг түдүк үезинде, буступ урелишкениң чылдарында улуг Ленинниң ажалдап кылган партияның Программасында коммунистниң идеясын синиккен чаз башкы кадрларны белеткериң көрдүнгөн. Ленинни чагырганы партия амдыралга боттандырган. Совет шала чедикшиңниң хөгжүп турар, ынарча коммунистг ниитилеге чурттап, коммунистниң туудуңга анык салгакчылары кижиздиргенин школа башкыларынын ийи миллион армиязы чуртка дузалап турар.

Бистин төрөөн чуртувустун чедикшиңниң аажок улуг. Экономиканы, эртемниң, культураның хөгжүдүзүнде он чедикшиңниң бистер чоргарланып турар бис. Ол бүгү чүүлдери мога-шылга чок күш-ажымы, шудургу чоруу база энергиязы-биле тургузуп турар кижилерни школачы чылдарында бистин улусчу башкымы өөркеткен болгаш дадыртып каныалдырган. Партия биле чазак, бүгү совет кижилер башкынын күш-ажылын бедик-биле үнелел көрүп турар. Хөй-хөй башкыларга Социалистг Күш-ажылдын Маадрылары деп атты тышкыдан, муң-муң башкылар Совет Эвилелиниң орденнере-биле шаңнаткан.

Сөөлүг чылдарда бистин школамы амдыралда улам чооктулаа. Башкылар боттарынын кижиздикчилерин күш-ажымын ажал чорудулгага билдирин-биле белеткен турарлар. Чижээ, Воронеж областың Поворинск районунг Песковский ортумак школазынын башкысы Ярослав Алексеевич Евдокимов ийи чып бурунгаар класска өөреникчилерин бүдүрүпте бригаданын тургузарын санаалдаан. Уруглар колхозтарынн хоуаларына үргүчү-ле берге черлерге ажалдаары-биле чоруп турганнар. Ол анык оодар, кыстар школазын дооскаш, бодунуң класмын удурткучу-биле кады «Песковский» колхозтун эң хоудуңгай фермасына ажалдаары-биле чорупканы кымын-даа элдендирбөөн. Шоолуг эвес үенин дургузунда анык малчылар хаван фермазын удуртуп алганнар. Я. А. Евдокимов ам бодунуң кижиздиктен өөреникчилеринин доктаамал өнүгү болгаш сүмөчүн ботуп турар. Мал ажылынын айтырларың эки билел алыр дээш дээш башкы эртемниң болза-даа ол зооветеринария институтунун бот-өөредилге-биле өөренир сабырында кирип алган.

Улус өөредилгезинин улам ынайгы хөгжүдүзүниң улуг перспективазын СЭКП-нин чаз Программаның төлөвилелинде айткан. Баштайгы он чылда-ла школа назымг бүгү уругларын он бир чылдыг өөредилгезин боттандырган турар. Эртемнере-

нин үндүзүннере бижыг билеп алырын, коммунистг үзел-бодалдын принциптерин шингээдиң алырын, күш-ажымы болгаш политехниктиг белеткелди боттандырып школа хандыран хүлээлгениң. СЭКП-нин Программаның төлөвилелинде онзаал демделгенин болза: «Ол БУГУ-ГЕ БЕДИК, ХҮНДУЛУГ БОЛГАШ ХАРЫСАЛГАЛЫГ РОЛЬ УЛУСЧУ БАШКЫГА ОНААЖЫР».

Партия биле чазак, совет улус эң эрчим үнелиг чүүл—уругларын өөредирин башкыларга бурун турар, а уруглар дээрге чурттуң келир үезинде. Оон-биле бистин башкылары-виска аажок улуг харысалганы хүлээдирип турары ол, 1965 чылда-ла чурттуң школаарына 38—40 миллион уруглар өөренир. Коммунистг тургузукчуларынын ыдым улуг армиязын өөредиринге болгаш кижиздикчилерге бедик билгилг башкы кадрлар берек. Ортумак школа эртемниң хөгжүп техниканың чедикшиңнере-биле денге хөгжүзүп, улус ажыл-агыйынын болгаш культураның бүгү алдырларына чаз-чаа кижилер немежиң турарын, боттарынын кижиздиктен өөреникчилерни коммунистг ниитилеге кижиздикчилер бедик аажк-чанын принциптеринге кижиздикчилер турарын дээш ажалдаары олардан хамаардыр. Ол бүгү болза башкылар мергежилдиң, бүгү талазы-биле билгилг, бедик культурулуг болгаш бодунуң ажал-хөргөнгө изиг ынакшылдыг болурун башкылардан неген турар.

Хөй-хөй башкылар уругларын билдиргенин кайгамчык чүүлдери-биле таныштырышкан, эртемниң үндүзүннере биле бижымы-биле чепселен турар. Чижээ, Липецк областың Троскуровтун школа-интернаттары башкыларынын школа директору В. З. Нечтаевка. удурткан демниң коллективин өзлөп каш чылдарын дургузунда өөреникчилерин бир класска ийи чымын катап олурар чангыс-даа таварылганы чокка ажалдап турар. Мында башкылар коллектив өөреникчилерден негелдени бедик хуу чедир алырын бодаш, өөреникчилеринг билингө өрүлгөткен демдик болганчок-ла салгытар таварылгаар база бар.

Келир өөредилге чылында ол чедикшиңниң эртемгерге башкыларынын деннелин бедилер керек. Чурттуң бүгү школаарынын билдиргени-алдыга бедик класстары өөредилгениң чаз планынче шагда-ла шылчон. Сентябрьниң бирөөден эгелээш чедик класкылар база чаз программа-биле өөренир. Оларга ССРЭ төөгүзүнүң куруун өөредирин эң-не баштай чорууду турар. Башкылар өске-даа эртемгерге база чамдык өскерилгелерин кириген. Ол бүгү болза чаз өөредилге чылынга чоругу өйүндө эки белеткелди чорударын башкылардан база неген турар. Бу талазы-биле оларга улус өөредилгенин органдары, башкылар билдиргенин институттары, районнарын башкылар кабинеттери дуза чедир ужурул.

Ынчанга уругларын өөредир дээрге башкынын ажылынын чүгө бир кезин-дир. Уругларын күш-ажылга чачкыткырмыш школа бодунуң сорулганы күүседип шыдавас. Башкының чогаалдык бодалы өөредилгениң болгаш күш-ажылдык аразында харылааны ханы угаал билгилер, ону бодунуң практиказынга билдиргит ажалдаарыңче улаанга турар ужурул.

Чаз өөредилге чылында он-он муң үстүкү классларга ажылчы мергежилдерин шингээдиң алырар. 11 чылдың школаарынын тоску класстарынын өөреникчилери бүдүрүп өөредилгелерин бүдүрүлгелерге эртемгерлер. Чүгө Мосванын бүдүрүлгелер боттарынын чедиктиң 30 муң чымыг школачылары хүлээп алыр. Бу талазы-биле Москва хоорайнын Улус ажыл-агыйынын чөвүлели алды өөредилге чедиктерин болгаш 83 өөредилге участоктарын тургускан. Политехниктиг өөредилгени болгаш өөреникчилеринг профессионалдыг белеткелдин өккидеринге школага, башкыларга дузалажыры чурттуң бүгү улус ажыл-агый чөвүлдериңин, улустур бүдүрүлгелерин, колхозтарын болгаш совхозтарын хүлээлгези болур ужурул.

Школа-интернаттарын башкыларынын болгаш кижиздикчилеринин мурунда улуг сорулга турар. Чаз хевирин өөредилге чедиктерин саны чыгыштык чокка өзүп турар. 1965 чылда оларга ийи чартык миллиондан эвээш эвес уруглар кижиздикчилер турар. Чогуң-ла ынарча школа-интернаттар оң өстүргөн салгакчылары боттарынын башкыларынын чаагай салдарын алган, коммунистг үезунга аныктыгы кижиздикчилер эң-не таарымчалыг аргаларын ажалдып турарлар. Школа-интернаттар келир үениң школаарынын үстүрүң болурун чедип алыр хевир-чиңээ болурун чедип мурунда оларын башкылар коллективтеринин күженишкенинден хамааржыр.

Ам чуртта башкыларынын августта чөвүлел хуралдары эгелээш. Ол хуралдарга школаары өз тургузгаларын өйү келген болгаш чугула айтырлары чугаалажып турар. Бистин үениң чугула теоретиктиг болгаш практиктиг документизин—СЭКП-нин Программаның төлөвилелин башкыларынын кичээниң салдыган.

Чаз өөредилге чылынга белеткенмишан, бистин уругларының билин болгаш кижиздикчилеринг өөредилгелерин дугайын утуп болбас. Башкы болза улус өөредилгезинин, партия болгаш совет органдарынын удурткучу ажалдакчыларынын, бүгү хөй-ниитиниң талазында деткимчени болгаш сагыш салышкынын алыр өргөлгит. Школаарынын ажылыңче үргүчү ханылап киришкан, оларга чогуур дузаламчыны көргүсүшкан, башкылар дугайында, оларын идей-политиктиг деннелин болгаш башкы мергежилниң өздүзүниң дугайында, материалдыг амдырал байдалын өккидериниң дугайында сагыш салыр керек.

«УЛУСЧУ БАШКЫ — ОЛ ДЭЭР-РЭДЭТИГ-АЛДЫГА БЕДИК КЛАССТАРЫ өөредилгениң чаз планынче шагда-ла шылчон. Сентябрьниң бирөөден эгелээш чедик класкылар база чаз программа-биле өөренир. Оларга ССРЭ төөгүзүнүң куруун өөредирин эң-не баштай чорууду турар. Башкылар өске-даа эртемгерге база чамдык өскерилгелерин кириген. Ол бүгү болза чаз өөредилге чылынга чоругу өйүндө эки белеткелди чорударын башкылардан база неген турар. Бу талазы-биле оларга улус өөредилгенин органдары, башкылар билдиргенин институттары, районнарын башкылар кабинеттери дуза чедир ужурул. Ынчанга уругларын өөредир дээрге башкынын ажылынын чүгө бир кезин-дир. Уругларын күш-ажылга чачкыткырмыш школа бодунуң сорулганы күүседип шыдавас. Башкының чогаалдык бодалы өөредилгениң болгаш күш-ажылдык аразында харылааны ханы угаал билгилер, ону бодунуң практиказынга билдиргит ажалдаарыңче улаанга турар ужурул.

ТАРААНЫ — КҮРҮНЕРЕ!

Областың статистика эргелелиниң медээзин эзугаар алырга, август 20-ге чедир областа тараа садып алырынын чыл планы 1,1 хуу күүсеттинип турар, а эрткен чылдың август 20-де 1,7 хуу турган.

Бай-Тайга район тараа садып алырынын чыл планын 1,6 хуу, Каа-Хем — 1,9 хуу, Танды район—1,5 хуу, Би-Хем район—0,3 хуу күүседип турар. Оон өске районнар август 20-ге чедир күрүненин шыгжавырыңче тараа кирибээр. Танды районун «Межегей» совхозу 280 тонна тарааны күрүнөгө кирип, совхозтарда бирги черни ээлеп турар.

Күш-ажылчы көдүрлүүшкүн

НОВОСИБИРСК. (СЭТА). СЭКП XXII съездине тараачыларын алдар болдурган чарыкы күш-ажылчы улуг коадруушкунун байдалына калбарып турар. Туску колхозтар, совхозтар болгаш бүдүр-бүдүн районнар чаз, бедикткен хүлээлгелерин алган. Ордын районунг тараачылар Төрөөн чуртка 250 муң пуд тарааны планда артыкка бээр деп шийтирилээр. Ол районунг Красноярск болгаш Луковск совхозтары кайзым-даа миллион ажыг пуд тарааны дужаарлар — ол болза планында муң-муң пуд хөй болуп турар. Красноярск совхозта жатка ма-

шинистери А. Зайков болгаш И. Кондратенко ам безин 300 гектар черин тарааны кезип, ээчег нормазын кезиденин баштайгы хунеринден бээр-ле ажыг күүседип келгенер. Тавыччаларын бөдүрүп, ээчегде 18 гектар черин тарааны бастырып турар комбайнер Г. Скоосский болгаш И. Попов олардан база-ла тудувайн турарлар. Буйбашев районунг ажыл-агыйлары бу чылын ийи чартык миллион ажыг пуд тарааны дужаарлар. Ажаап алышкыны-биле кады келир чылга белеткелди ында илдепкейиг чорудуп турар.

Ажаап кирипкен

Барыш-Хемчик районунг «Большевик» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчулары болгаш механизаторлары Коммунистг партияның Программаның төлөвилелин таныжып чугаалажырын үргүчүлөп турар. Колхозчу ажыл-ишчилерин чуртап турар чериниң айы-биле 5 чедик черге тандылыг хуралдар болгалаан. Ол хуралдарга киришкен бүгү колхозчулар партиянын чаз Программаның төлөвилелин ийи-биле деткип, бедиктен чаз хүлээлгелерин ал, мал чеминиң белеткелдин, дүжүт ажаап алмышкынын чедикшиңниң чорударыңче бүгү күженишкенин угаандырып турар.

Колхозтун чызын тараан 2040 га

2 ХУНДЕ 69 ГЕКТАР

Улуг-Хем районунг Жданов атлыг көдээ ажыл-агый артелиниң механизаторлары Садыма тараа ажаап алышкыныңче кирген. «С-4» комбайнын комбайнери Михаил Малбык-оол, «СК-3» ком-

байнын комбайнери Быргыс Кетил-оол оларын комбайнарны эки септеттиген, сат чок ажалдап турар. Олар ийи хүн дургузунда 69 гектар кызыл-тасты анылап ажааган. Тарааның дүжүдү эки.

О. ӨНТЕН-ООЛ.

Ленин аттыг колхозта

Чөөн-Хемчик районунг Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң тараа культуразынын, ылангыча арбайнын үнүжү дыка эки. Сексеге-де баштайгышкан 300 гектар арбайны лафеттиг жаткалар-биле кестирип эгелээш. Сексегенин Улуг шерди хову тараан баш бурунгаар данды дооскан.

300 ажыг дөрбөдчин метр шаң аштыгынан. Он тонна чүк тырттар чаз аотодениниң алаанда тараан бетоннаш тургускан. Оон кызында сери кылгаш, ону шифер-биле шыпкан. Ол ажылды күүседиринге Д. Кулак, Б. Блаев, О. Хеймер-оол, А. Сат олар ак-сеткалди киришкен. М. АРАКЧАА.

ТӨӨГҮЛҮГ ДОКУМЕНТИНИ ТАНЫШПЫШААН...

Чөөн-Хемчик районунг «Большевик» көдээ ажыл-агый артелиниң ажыл-ишчилери партияның чаз Программаның болгаш Уставының төлөвилелерин калба-биле таныжып, амгы үениң ол улуг чугула документтерин күш-ажылчы бедик көдүрлүүшкүн-биле хүлээп ап турар.

Программаның төлөвилелинде көдээ ажыл-агый продуктуларының элбешкенин тургузарын айтыпкан кезеңиң помчаш өөрүсө арга чок, чүте дие чурттагыч чоңга алышкынын бүрүн четчир саныг элбешкенин тургузары ында өөрүткөнген-дир. Ынчанга саанчылар, кадрчылар бистер бо чаагай херекке үлүүвүстү кирир дөш улам шудургу ажалдаар ужурул бис. Мен бодунун кадарын турарын 82 инкестерин 82 баазаарын бүрүн докуртуп, социалистг хүлээлгемни чедикшиңниң күүседип тур мен — деп, Дүргүн сүт-баран фермазын кадрчымы эң Килик-Доржу чугаалаан.

Болкозтун Мойналык, Узун-Бара-Сут, Даштыг-Тей, Ак-Кара-Сут деп

черлерде мал чемнери белеткен турар 180 ажыг колхозчулары документтерин таныштышкан, ажылының темпизин сөөлүг хунеринг алаш дүргөткөн болгаш бо хүнерге чедир ниити планынын 30 кире хуузуң күүседип алган. Сиген кезиделиниң болгаш силос салышкынын планын августунг чөвүлөгү чедир күүседир дөш олар шийтирилгит ажалдап турарлар.

Сиген кезер ийи машина кошкан К. Сандымааның «Беларусь» деп трактору шыпкын чоруп турар. Эш Сандымаан, оон машинистери эштер К. Доржукый, К. Курбет-оол хүнүн-ле 20 гектардан эвээш эвес черини сиегини кестирип, онаалганын 120—140 хуу күүседип турарлар. Хөд-биле сиег кезип турар М. Шырап, К. Сундукай, К. Комбуй-оол, К. Кызыл-оол олар хүнде 0,40 га черин сиегини кезер онаалганын 0,50—0,70 га чедир кезип келген. Ол шыкш сарааттакчылар О. Седен-Дамба, К. Эзер-оол, К. Эзер-оол оларын шудургу ажылы база демделгээр керек.

Хоорайжылар—көдээге

Мал чеминиң белеткелди болгаш дүжүт ажаалдамы шыкш чугула херекке Шагаан-Арыг хоорайнын чурттакчылары, ажылчын албан-аажычылары боттарының күш-ажылчы улуг-хуузуң кириштирип, ажалдаары чөвүлөгү үндүргөн. Пенсонер эш Исаветин удуртулганы-биле бөдүк пенсонерлер кылып шыдаар шаа-биле «Улуг-Хая» совхозтун малчынарына боттарының аты-хөгезин, машиназы-биле ийи сараат сиегини кескен, сарааттап бээр деп чаагай күээди илереткенер. Боттарының күүседип кылып шыдаар шаа-биле бо пенсонерлер эвөөзүңүң кестиргени ам бир сараат кире сиегини кескен, бөдүк алганнар. Эвөө кестиргени пенсонерлер эштер Исав, Кошоев, Андреев, Мещеряков, Коваленко олар күш-ажылга кызымак чоруп көргүзүп турар.

— Бөдөнүң тараачыларынын чакык күженишкениң ажылынын түнүгө — кайгамчык чеди чылдың үшкү чылынга чаагай дүжүт ам баркы бүгү колхозтарын, совхозтарынн хову, шадеринде өзүп үткен. Дүжүт ажаалдамы — бүгү улустун хөргө. Ынчанга бистин район ад улуг дегем девискээриң, чок колхозтарга, совхозтарга шөф ажылын моон солгаар улам күштелдирер алаар, а ол херектен Шагаан-Арыгжылар чымын калбастар — деп, Татьяна Константиновна Тупишкан түнөп чугаалаан.

Эрткен суббота болгаш воскресне хунеринде районунг «сельхозтехника» салгырынын, районунг партия райкомунун болгаш райкомунун ажылчын, албан-аажычылары 100 ажыг кижиге «Улуг-Хая» совхозтун сиегчилеринге шөфтошкени кылып, улуг дуза чедиргенер.

Д. ЕНДАН.

Ю. А. ГАГАРИН БУДАПЕШТИДЕ

БУДАПЕШТ. СЭТА-нын корреспондентия А. Семеновтун дынаадып турары бола:

Венгр Улус Республиканын чаазаанын чалааны-биле Будапештиге келер ужудукчу-космонавт майор Юрий Гагаринге байыр чедирер дээш, венгр найысмадын он-он муу ажыкчы чонары август 19-та Фериед аэродромунга чыгып келгенер.

Делегейде бир дугаар космонавт Венгрияга чедир келер болган Конституция хунуге — венгр национал байырлаага киржир дээринин дугайында дынаадып бичи уругларын агаалып, улуг кижилерге чедир чуртуну бугу чону элөөн каш хунер мурунда өөрүшкү-биле дынааанар.

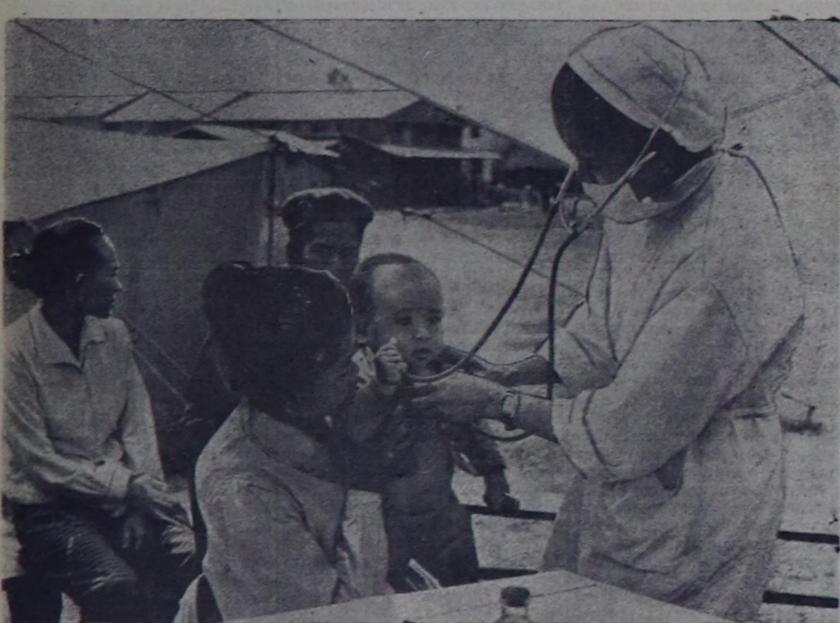
Аэродром бажынынын чагынага көп хонунан «ИЛ-14» самолёттан Юрий Алексеевич Гагарин үнү кээрге, аэродромга адыш чаксаакчыны чиртегил берген. Оң-биле кадай Валентина Иванова бичи уруу Галочка-биле кады чеде берген.

Маадырны портретин чурасан муу-мун кызыл болган кызыл-агноган национал туткар, чечектер, лозуннар агаарга хадып турган. «Бир дугаар космонавт делегерин!» «Юрий Гагаринге адыр!» дээн муу-мун сөстөр чагылаанып турган.

Космонавт Ю. А. Гагарин болган ону туткун алган ВУР-нун чаазаанын бирги оракакчы Дьла Каллаи

СЭКП-нин Программанын төлөвиле АКШ-та

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Неделе сааныда үнөр «Уоркер» солун тускай капырылга-биле Совет Эвилелинин Коммунист партиязынын Программанын төлөвилелин бүрүнү-биле парлап үндүргөн.

ДЕЛЕГЕИ БАЙДАЛЫНЫН ДОПЧУЛАЛЫ

Барыны Берлин-биле кызыгаарга камгалалды болган контролду күштердин талазы-биле Герман Демократик Республиканын Министрлер Чөвүлелини чоокта чаа хүлээп алган хемчеглерин Герман-биле тайбын таарыштырганын дайызыны калчаарал турарлар. Барыны талакы буржаа пропаганда барыны талакы үш күрүңгелерин эргелерин «дорамчылаа» деп хүн бүрүде чулуруп, керээлиг хүлээгелерин күрөөн» дийип алган, Совет Эвилелин буруудадып, «хары хемчеглерин» алары-биле кыжылып, өчүкчөңгээлг үлгелдерин кылырычыче бон авантюристерни күткүп турган.

Ол бүтү шуугаазынар болза шпиронаашкынык болган өчүкчөңгээлг турлаа кылдыр хуудулауру алганы Барыны Берлиннин салым-чолу дээш АКШ-тын башкарычы чөлүктеринин болган оларнын эвилелинине дүвүрээзинин хамыктыч мурунда илеретилген турар. Разведка болган үргедкич-хоралакчы топтери Барыны Берлинде лег быча хөйну тургускан чер бүтү чер бөм-бүрээнде чок-ла боор. НАТО-нун 80 ажыг барыны-герман, америк болган өске-даа шпиончу организациялары Герман Демократик Республикага болган социалист өске-даа куртарга удуу ында аждан турар деп чүве илеретилген. Эжелекчи күрүнелер Барыны Берлинде хүчүлүг радиостанцияларын тургускан болган олар социалист күрүнелерге удуу буржар пропагандалы чорудуп турар. Барыны Берлиннин кызыгаарларынын ажык артын турганын ажыла-ышаан, үргедкич-хоралакчы топтер ГДР-же шпионнарын болган үргедкичтерин чорудуп, агентуранын эл-дип ап, өкөөжин илеттергени ГДР-же корум-чурум чок курорттарынын организациярыче мдалап турган. Барыны талакы күрүнелер хоралакчы-үргедкич ажылаа чорудары-биле тускай фондуун тургускан болган ол фонд доктаамал көвүдөн турар.

Социалист лагерге удуу Барыны Берлинде боттаандырып турар үргедкич ажил-чорудулганы Варшава керээзинин киржикчилери куртарнын чакаттары херекке албайн барып шыдаас турган. Ол чакаттар чоругу хемчеглерин алды дугайында саналды ГДР-нин Улус палатазында болган чаазага кирген.

Барыны Берлин-биле кызыгаарга контролду күштердин дугайында ГДР-нин Министрлер Чөвүлелинин шиптиренин чөптүң делегейини калбак хөй-ниятизи хүлээп көрүп турар дугайын даштыкы чурттарда бичип турар хөй чүдүлөр херечилер турар. «Ындыг чергелиг бажынарын бот-эргелиг кандыг-даа күрүнө боудунуң хамаарышас болган айным чок чоруун камгалалары-биле алдыр журулду» деп Ирактың «Аль-Билляд» солуну бижээ. Англиянык неделя сааныда үнөр «Трибюн» солунунун демделген турары болза, Барыны Берлин-биле сектор кызыгаарларын камгалар талазы-биле ГДР-нин чаазаанын хемчеглеринге Барыны талакынын удууларынын кандыг-даа барымдаалары чок.

Чугалажыкчыларга ажыктыг үнөр барыны талакы чурттарын парлаганында улам мытыкы-биле дынаадып турар. Ол чурттарын хөй-ниятизи Берлинде байдалды чидилгендеринче болган дайын калчаарларын күштелдеринче бон дайызынактарын, оларнын өмзөр-жикчилерини чүткүлүн буруу шаап турар. Барыны талакынын чурттарынын парлаганын хөй-хөй органын бажы утан-сарымылды болуп чорукче боттарынын чакаттарын кыйгырып турар. «Гардиан» деп англи солунун бижээ: «Барыны талакы күрүнелер кандыг-бир хары хемчегин алдырынын мурунда бондыр болза чоңдур». Бичаарга бон башкарычы бөлүктөрүнүн төлөжилеринин, хамыктыч мурунда Аденузуринин да. Инызрак меделелдери оңа ыгыла-ыны турар. Барыны-герман каншлер «удур хемчеглерин» алдырычы кыйгырып салып, ГДР-биле салды харызылаарын соксадыр, хары социалист чурттар-биле садыга «бүрүн хорушкуну» чорудар деп кыжылып

болган ВСАП ТК-нын Политбюро кезигуу, секретары Дьердь Марошан олар илдерге үнүп келгенер. Д. Каллаи күрөңгич аалчыга чыгып, чуреттин ханызында сөстөр-биле байыр чедирген. Венгр улус силерин адырарын чүрөөнде кадалып чорутуу, мычарга бичини найысма байырламысы — Конституция хүнүде делегейде бирги космонавт болур силерге байыр чедирер аргалыг болганымыс-биле оңа өөрүп тур бис деп, майор Гагаринче каруумушаан ол чугалаан.

Чыгып уткуушкун дээш Юрий Гагарин венгр найысмадын чурт-тачыларына өөрүп четтирген болган Герман Гитовтан база өске-даа космонавт эштеринден оларга байырып дамычтанар.

Кыска митинг соонда, Ю. Гагариннин олтурганы чечектер-биле

ГИЗЕНГА—АДУЛА

С. Адуланың Стэнливилде чоруп турары

СТЭНЛИВИЛЬ. СЭТА-нын корреспондентия Г. Федашинин дынаадып турары:

Августун 17-де Антуан Гизенга болза Стэнливилде туруп турар дипломаттыг төлөк чедиринин удуу-тукталарын чаап экелеп, оларны Конго Республиканын чаазаанын баштыны Спириту Адула-биле тааныштырган.

Найыралды чурттарын чакаттарына, боудуну баштап турар чаазаанга ол чурттарын көргүзүп турганы моральдыг удуу делеткечи дээш өөрүп четтиргени Гизенга боудуну допчу чугалааны илереткен. Конгога августун 2-ге чедир кара чыгыс дүрүм өзүгүр чакан — Лумумбанын чааза туруп келген болган ол чакаттын хүлээп алган доктаашиптирлери күштүг болуп хевээр артар деп Конгоун парламентазы

чактап, шимеп каан ажык машина чыгып хөй кижилерин аразы-биле дөрткөн. Аэродромдан Будапештиге чедир 20 километр орукта чеже кижиг турганын чугалаары берге. Чүсчүс муу кижилер турган боор. Маадырны көр дээш Будапештиге тускай чедип келген чоңунда бугуруугелеринин ажыкчылары, албан черлеринин албан-хаачылары, таразчынар анаа турганнар. Бүгү кижилер совет космонавта өөрүшкү-биле байыр чедирип турган. Оруктун бугу дугуруунда уругтар эңдерик. Ики миллион чурттакчылыг хоорайнык бүгү-ле анык салгакчылары кудумчуке үнүп, мычарга, херемгерге, бажынар кырынга үнүп келген мыкш кылдыр сагыдырган. Октаргайын маадырына Будапештинин күрүңгөн уткуушкуну шыдап-ла уттуулар арга чок болган.

Чангыс эл-сеткилдиг демделгөөн дээрин Гизенга чугалаан. Парламенттин доктаашып тургусканы Адуланың чааза Лумумбанын чаазаанын шуут салгакчыны кылдыр хүлээп көргөн.

Дипломаттыг төлөкчелери Стэнливилде туруп турар чурттар Лумумба-Гизенганын чааза албан хүтүз-биле хүлээп көргөн чүве болган, ул дипломаттыг төлөк чедир Конго Республиканын дүрүм өзүгүр чаазаанын турар черинче ынаар көкөр ужурут деп. Гизенга айткан.

Мени чаа чаканка премьер-министрин оракакчылыгына бадылаан чүве, мычарга мен чуртка чангыс ап, дамаарышас чоруп болган экономикагы чартыгталар дээш демселел ол албан-дугаалыга уламчылаар апаар мен деп. Гизенга меделгөөн.

СОЙГАЛАП ИЛЕРЕТКЕН

СОФИЯ (СЭТА). Болгар телеграф агенттигелинин дамычып турары бола:

СЕНТО-нун чамык чажыт шериг документтеринин уткамын илереткен, парлаттыгы үнгөн СЭТА-нын меделгели болгар хөй-ниятизи ортузунга улуг сонуурагады болдурган. Бир өвөс Болгария документтерин айгыттыган чамдык районнар-биле шуут чокч туруп турар болган агрессия шериг бөлүтлөжикчи СЕНТО-нун идеялыг киржикчилери чурттарын бирөөзинин кожжаны болуп турар дээрин барымдаалап көөр болза, ол черде билдингир Совет Эвилелинге болган тайбынга ынакшылдыг өскө-даа чурттарга удуу адролут дайыны кылып үндүреринин АКШ-тын база СЕНТО күрүнелеринин ажыкты кылган пландары коргунуч болды болдуруп турар. СЕНТО-нун чамдык күрүнелеринин девискөөрлеринин агрессия бөлүтлөжикчи боттарынын-на адролут согушкунга таварыштары шак ындыг районнарын дадылап каан ол документ анаа эл улуг килеңгешкини болдурган. Адролут хоозуралышы-

кына болган радиоактивтиг халдырыдан таваржыр өлүгүн золазы кылдыр боттарынын чурттарын планназырга Иранын болган Пакистаннын чакаттарынын чөпшөөр-жиш турар чорундан артык ары-нүүр чок болган хоралакчы чорук кайын турар! Ычарга анаа Турциянын чамык областары база-ла кирген туруп болур. Ол пландарын тургузучуларынын ойдук чок чоругу меделедиг кижиг бүрүзүнү көөр хөөн чок чоруун хайындырып турар. Халдаарынын пландарын европейки областарга, оон иштинде Рурга, а ол ышкык нейтралдыг чурттарга хамаарыштыр база-ла ажылап кылганы маңгысыч чорук болуп турар. Импералисттик милитаристин кижини көөр хөөн чок, агрессия ол пландарына, Ортаа Чөөн чүк чурттарын чамдык чакаттарынын кижиг дынап көрбөөн өскөрүчү чоруттарына Болгариянын хөй-ниятизи сагыш-сеткилин ханызынга чедир килеңгөөн болган сойгалап илеретип турар документтерин парлап үндүргенин ханымык-кы-биле уткаан.

Экономиктиг агрессия үргүлчүлөвишаан туур

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Куба Республикага удуу АКШ-тын экономикагы агрессияны күштелдериниче уланган, даштык күрүнелерге «дуалакчы» дугайында хооблу төлөвлөнгө үш чазалыгы америк конгрестин төлөкчелерин палатазы август 18-ге чүдүлүп деп бадылаан. АКШ-тын Куба-биле садыгажылыгынын бүрүнү-биле хоруп болур эргени бирги чазалта президентиге бер-

рип турар деп, информация агентти-ледери дынаадып турар. Ийги чазалта болза Кубага кандыг-даа америк дуалакчы көргүзүрүн хорутуруп баш удуу көрүп турар. Ишкү чазаланы өзүгүр алдыга, Куба Республикага шериг азы экономикагы делеткеч көргүзүп турар кандыг-даа чуртка дуалакчы көргүзүрүндө ойталаар эрге АКШ-тын президентинде бар болуп турар.

АКШ-та шериг белеткелдери

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Каттышкан Штаттарын шериг белеткелдеринин калбак программанын талазы-биле чаа бажыны дугайын август 16-да Вашингтонга чарлаан, ол программанын чоокта чаа президент Кеннеди чарлап үндүргөн деп чүве билдинтир болган.

Парлаал конференциянын АКШ-тын шериг министри Старын дынаатканы болза, хуусаалыг албанын анаа составынын 84.000 шериг албаныларын халажыр хуусаанын дөрт айларга чедир уздыр болган халаштырбас деп турар. Оларнын шериг албанын эрттирер чогуру хуусааы бо чылдык октябрь 1-биле 1962 чылдык июнь 30-ге чедир уенин аразында доостур ужурут турган.

Лаос Чоокта чаа дүрүм өзүгүр чакаттын шериглеринин контролду турары Сиенг Куанг провинцияга 160 кижини чыттырып эмнээр эмнелгени ажыткан. Анаа келген чурттакчы чоңа эмнелге дүрүлчүлөвишаан халас кылдыр.

Чурукта: эмнелгеге келген кижилерин хүлээп ал турары. Сикхуа агенттелинин фотоу.

Ийги саны 23.626 кижиг болуп турар 113 курлавыр кезектерге, оларны шериг албаныга кыйгыры берип болурун дугайын баш удуу сагындырган.

Алды ай хуусаада катап белеткээр өөрдилгеге турар офицерлерин бир чыл чедир хуусаада улаштыр тургүзүрүн Стар чарлаан. Кураазыра турар офицерлерин белеткээр албанын программаны өзүгүр офицер дугааларын алган 4.500 чытам офицерлерин шеригин чингине албаныга ийи чыл хуусаада келдиртсе ол келдирилгени 25.000 кижиг, октябрьда—20.000-дан өзөш өзөс кижиг болган турар.

Каттышкан Штаттар Европада боудунуң чепсектиг күштерин көвүдө-дир деп бодал турар дугайын Стар меделгөөн.

«Бо бажынар болза, берлин кризис-биле холбаштыр анаа бир далаштыг хемчеглер болуп турар өзөс, орло болза бичини шериг күчүвүтү көвүдөдиринин программанын кезини болур дээрин демделгөөн ужурут мен» деп Стар меделгөөн.

Кызыгааржы Виктор Аракчаа

Алыс согулаже чүткүдүдө Адыр боду-ла чедип келер. (Улустун үлөгер чугаа эл).

Чурукта: В. Аракчаа шааннаткай макталга бижини эжи-биле көрүп олурары.

Виктор Аракчаанын оон дугайында чааа бичини шериг чериниң солунуңа келген. Чурукту болган чаааны оң-биле кады шериг албаны эрттир турар иштер чоруткан. Ону улам тодаргайлаары-биле Аракчаанын турар шериг кезеге чеде бердим. Анаа дайынчы Виктор Аракчаа хелегедө сандайда олуруп алган Салмак Токанын «Араттын сөзү» тоожуун номчоп олур. Ыстың чугаавыс бо номдан эзелек.

«Бо номну бир-ле дугаар номчуп турарыңар ол бе? Чок, номн мурчунда база бир катал номчуп дооскан мен. Солум номчарын катал-катал номчускаар мен. «Араттын сөзү»-мээң чоңунуң эртип келген төвөңүң чугаалап турар, а оң автору Салмак Калбакеркевич болза Каа-Хем районга төрттүңүң мээң чакысы чер чуртунуң тур, Виктор бодунуң амыдыралың дугайын улам хөй-биле чугаалап эзелек берген.

Кунгуртуң суурга төрттүңүң болган өскөс. Ада-өшөңдөн бичишөңдө-ле чарылаң, ынаккаш оларнын дугайын безик сагымын чоруптур. Тывага Совет эрге-чазырга тургустунаан болза арат кижиг огуу хөлөкчээрден өскө чүкү кылмы турармык ынакча? Чүгөл Совет эрге-чазырга өстүк олла иениң чаксымдыкың.

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын Аракчаа меңээ чугаалаан:

«Бо чорук эртең кыжын болган. Ыстың автыг дым-биле айтырдым. Оларнын төрөзү турган: «Бо чериниң колхозчулары бичиш» Ийги кижиг арнын бырышкытар көр-жич берген. Виктор 7-класс доосканын соонда тускай курту дооскан, көдө школага төрөөн дмла башкылап турган.

«Шериг албаны эрттирер үе чедип кээзе Виктор кунгуртуң шеригинге албан эрттирерин билдире болган иш чыгып чыккан. Төрөөн чуртунуң ыдыктыг кызыгаарын кемиле-ле келген.

Кызыгаар — оон калмакчынына-даа, дайын-даа чакыт, Кызыгаарын дайыннын кажам, кайын келерин база билбес, а дайын кандыг-даа өөрдилгеге эртен болза Совет кызыгаарынын аңа канчалар ужуражымын база билбес. Кызыгаарга ужуражымын — ийиниң сезирчил алмыныкым. Бир ындаг сезирчил алмыныкын дугайын А